

נזר הפלאים ועוד מחזות מדרום הודו

בחר, תרגם מסנסקריט
והוסיף מבוא, הקדמות והערות
עמרם פטר

מוסד ביאליק • ירושלים

*The Wondrous Crest-jewel
and Other Plays from South India*

Selected and translated from Sanskrit, with foreword and annotations
by *Amram Peter*

הבאה לדפוס: חגית גאון
עריכת הלשון: נעה רוזן

מסת"ב 978-965-536-362-3 ISBN

©

כל הזכויות שמורות למוסד ביאליק • ירושלים תשפ"ב

סדר ועימוד: יהודית שטרנברג

הדפסה וכריכה: דפוס כספית, ירושלים

Copyright by the Bialik Institute • Jerusalem, 2022

www.bialik-publishing.co.il

Printed in Israel

תוכן העניינים

7	מבוא לתיאטרון הקודיאטם
	רקע היסטורי 8
	המבנה של המופע 13
20	ההבדלים בין המחזה לטקסט המועלה על הבמה
	הקודיאטם מעצמאות הודו עד היום 22
26	נזר הפלאים / שְׁקִיבְהֶדְרָה
	הקדמה 26
	הרמויות לפי סדר הופעתן במחזה 45
	מערכה ראשונה: סוכת העלים 48
	מערכה שנייה: שוֹרְפְּנִקְהָה 57
	מערכה שלישית: סִיטָה הכוזבת 68
	מערכה רביעית: הָרֶג ג'טאיו 90
	מערכה חמישית: גן האֶשׁוּקָה 96
	מערכה שישית: הטבעת 113
	מערכה שביעית: מבחן האש 126
	נספח: קטע ממחברת הוראות המשחק
144	של המערכה החמישית: גן האֶשׁוּקָה
156	שעשועי השיכור ואדון-קורטיזנה
	מבוא 156

162	פְּרָה־סֵנָה עַל 'שְׁעֵשׂוּעֵי הַשִּׁכּוֹר' / מְהַנְדְּרָה וַיִּקְרָמָה וְרָמָן הַקְדָּמָה 162
	170 הדמויות לפי סדר הופעתן בַּפְּרָה־סֵנָה
192	פְּרָה־סֵנָה עַל 'אֲדוֹן־קוֹר־טִיזְנָה' / מְהַנְדְּרָה וַיִּקְרָמָה וְרָמָן/בּוֹדֵה־אֵינָה הַקְדָּמָה 192
	201 הדמויות לפי סדר הופעתן בַּפְּרָה־סֵנָה
227	חֲלוֹם וָאֶסּוּדָטָה / בְּהֶאֱסָה הַקְדָּמָה 227
	236 הדמויות לפי סדר הופעתן בַּמַּחֲזֵה
	238 מערכה ראשונה
	249 מערכה שנייה
	252 מערכה שלישית
	255 מערכה רביעית
	265 מערכה חמישית
	273 מערכה שישית
284	ביבליוגרפיה

מבוא לתיאטרון הקודיאאטם

המחזות המובאים כאן, שחיברו כמה מחזאים בתקופות שונות בדרום הודו, הם מבחר קטן מתוך עשרים וארבעה מחזות הכלולים רק ברפרטואר של תיאטרון הקודיאאטם (Kūṭiyāṭṭam).¹ כמשך מאות שנים פיתח הקודיאאטם שפה וקונבנציות תיאטרוניות ויסודות דרמטורגיים ופולחניים ייחודיים ועשירים היונקים מההיסטוריה, מהתרבות ומהחברה של מדינת המחוז קרלה (Kerala).² ריקוד הקטהקלי (Kathakali) שהתפתח מתוך הקודיאאטם והמופע 'ריקוד/משחק האלים', טיאאטם (Teyāṭṭam), גם הם שתי אומנויות פולחניות מובהקות של קרלה. הקודיאאטם הוא המסורת היחידה הפעילה בתת-היבשת ההודית בימינו, המשמרת מרכיבים פרפורמטיביים ואסתטיים של מסורת התיאטרון והדרמה הסנסקריטיים הקלסיים. עם זאת, יש הבדלים ניכרים בין שתי המסורות האלה.³ בשנת 2001 הכריז אונסק"ו (UNESCO) כי הקודיאאטם הוא 'יצירת מופת של המורשת שבעל פה והמורשת הלא-מוחשית של האנושות'.⁴

1 Sullivan 1995, pp. 21–22; Unni 1998, p. 17; Paulose 2017, pp. 10–11
להלן חלק מהמושגים והשמות יהיו בסנסקריט וחלק בשפת המלאיאָלָם
(Malayāḷam) הרווחת בקרלה.

2 Sullivan 1995, pp. 33–53; ראו גם
Gopalakrishnan 2011, pp. 87–113; Paulose 2017, pp. 8–40

3 Sullivan 1995, pp. 18–22; Gopalakrishnan 2011, pp. 73–86

4 Moser 2011b, p. 3